

**Zeitschrift:** Igl Ischi : organ della Romania (Societat de Students Romontschs)  
**Herausgeber:** Romania (Societat de Students Romontschs)  
**Band:** 74 (1989)  
**Heft:** 1

**Artikel:** Platzspitz : in reportascha  
**Autor:** Schmid, Kasimir  
**DOI:** <https://doi.org/10.5169/seals-881924>

### **Nutzungsbedingungen**

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

### **Conditions d'utilisation**

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

### **Terms of use**

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

**Download PDF:** 16.03.2025

**ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>**

# PLATZSPITZ

Ina reportascha

K A S I M I R S C H M I D

Fotografias: Gertrud Vogler

«Die Politik unserer Väter ist gründlich und vollständig gescheitert. Eine zunehmende Anzahl von Menschen hat genug davon, im uferlosen Konsum weiter nach dem Sinn des Lebens zu suchen und dafür politisch nicht für voll genommen zu werden und seelisch zugrunde zu gehen. Die gemeinsamen Ursachen? Extremer Materialismus, gepaart mit Gleichgültigkeit oder sogar Verachtung dem Mitmenschen gegenüber und ein bestürzendes Desinteresse für alles, was uns aus unserer satten und überheblichen Selbstzufriedenheit aufrütteln könnte» (TA, Leserseite, 18 da dec. 1989)

Politica, era apocaliptica

En Columbia han ils politichers declarau l'uiara allas drogas. L'armada ha arrestau diversas persunas che fan fatschentas cun drogas, cunzun cun cocain. Plirs «baruns da drogas» han ins expropriau. Lur possess — immens tocs tiara, villas, bastiments da luxus, helicopters, aviuns da transport e.a.v. — audan ussa al stadi columbian ni ein vegni destrui entras aziuns militaras. L'armada destruescha era ils funs da cocain ed ils laboratoris da drogas. En cumparegliaziun cun las energias ed ils daners che vegnan mobilisai ei il success encunter ils «drug traffickers» pigns. La mafia da drogas, cunzun il cartel da Medellin, ei resistent. Ella ha declarau ina cunteruiara: bumbas explodeschan davon locals politics da partidas liberalas e conservativas, davon bancas ed edifecis dil stadi, politichers ed emploiai dil stadi

vegnan mazzai perquei ch'els s'engaschan ella lutga encunter las drogas. Ils Stadis Uni gidan ils Columbians cun daners, armas e cussegladers militars per saver menar efficaciamain in' uiara senza fin. «Up with hope, down with dope» ei ina parola che ei puspei «en vogue». Els eglis dil president dils Stadis Uni, George Bush, ston ins tschaffar il problem da drogas allas ragischs, quei vul dir ch'ins sto destruir la producziun da drogas ed il commerzi cun drogas. Per l'administraziun Bush ei il problem da drogas da sliagar cun metels militars ed ella survesa ch'il problem schai era per gronda part ell'atgna tiara, quei vul dir ch'el ha siu origin ella structura sociala dalla societad nordamericana. Era sch'ils Stadis Uni perdegian senza vegnir cotschens tut las valetas democraticas, vegnan ils basegns da minoritads sco per exempel quels dils Americans ners negligi. Biars han schliatas pusseivladads da scolaziun, fan lavurs per sutqualificai, survegnan pauc sustegn social dil stadi ni ein senza lavur. Els ghettos ners sco per exempel a Washington dat ei in immens diember da consumers da drogas, la fatschenta cun drogas ei enorma e la criminalitad da drogas caschuna di per di in pèr morts. Fertion ch'ils Americans sustegnan ufficialmein ils Columbians ell'uiara encunter las drogas, fertion ch'els fan process cun il dictatur Manuel Noriega che ha lubiu il transport da drogas sur territori panaman els Stadis Uni, fertion ch'els investeschan milliardas dollars (circa 7 entochen 8 per onn) encunter la producziun e distribuziun da drogas en Columbia, Boli-



«Sin in esch d'ina ustria el marcau da Turitg»

via, Peru, Guatemala, Mexico, El Salvador e.a.v., fa la CIA daners cun la vendita da drogas per sustener organisaziuns paramilitaras (cf. Contras) che fan uiara encunter reschims che han ina ideologia adversaria (cf. Nicaragua), els eglis dils Americans comunista. Ina tala politica sa buca esser la sligaziun dil problem. Dad in maun destrueschan ins las drogas e da l'auter maun drovan ins ellas per motivs ideologics ed imperialistics. Igl ei era semussau che la mafia da drogas ei bia pli ferma che quei ch'ins ha mess avon. Malgrad las acziuns militaras en Peru encunter ils producents ed ils distribuiders da drogas ei il terren da cultivaziun da cocain daventaus sis gadas pli gronds durant ils

davos diesch onns. En Columbia han ils «baruns da drogas» ina nova strategia: las drogas vegnan buca pli producidas ella tiarra sezza, mobein en Brasilia ni en parts specificas dall'Africa. La fatschenta cun las drogas va vinavon — ell'America dil sid, ell'Asia, egl Orient occidental ed ell'Africa schaian immensas reservas da diversas drogas sin vasts funs. Onn per onn ei il gudogn che resulta ord la distribuziun e vendita da drogas 300 milliardas dollars americans. Ina gronda part da quels daners vegnan investai sin bancas svizras sut contos secrets. La Svizra cun sia lescha liberala da bancas ei in liug ideal per «lavar» ils daners da drogas. Buca mo las bancas e lur banchiers, era societads fiduziarias, pseu-

dofirmas, politichers (la excussegliera federala Elisabeth Kopp) ed advocats (igl um dalla excussegliera federala Hans W. Kopp) gidan directamein ni indirectamein a legalisar ils daners da drogas.

Ferton ch'ei vegn lavau ils daners da drogas cun grond success — els vegnan depogni sin contos da banca ni investai en firmas, en immobilias, en restaurants e.a.v., crescha il problem da drogas al Platzspitz, il center per la distribuziun e consumaziun da drogas diras e levas a Turitg. La concentrasiun dils toxicomans e dils «dealers» pigns al Platzspitz, lur diember carschiu e lur catastrofala situaziun psicologica e psicosociala ein il resultat d'ina politica da drogas dil marcau da Turitg che ha fatg bancrut. Duront ils davos onns han ils politichers empruau da sligiar il problem da drogas cun ina strategia repressiva. La polizia ha adina puspei scatschau la «scena» cun la speranza da destruir ella diltut-tafatg. Igl effect giavischau ei buca daven-taus realitad, ils toxicomans han semplamein midau il «liug da scuntrada»: dalla Riviera (sper la Limmat) al Bellevue, dil Bellevue al Hirschenplatz, dil Hirschenplatz al Drahtschmidli e.a.v. entochen al Platzspitz nua ch'ins vesa constantamein circa 100 entochen 300 persunas tenor il temps dil di e la stagiun.

Dapi forsa dus ni treis onns han pli e pli biars politichers entschiet a veser en ch'ins sa buca sligiar il problem da drogas entras la polizia. Da present cumpeglia il concept dalla politica da drogas quater puncts: prevenziun, agid da survivor, terapia ed aunc adina repressiun. Schegie

ch'ins ha instradau divers projects per gidar ils toxicomans sco per exempel in program da Methadon e schegie ch'ins ha aviert diversas instituziuns per ils toxicomans (ed era per outra glied en miseria) sco per exempel plazs da durmir per glied senza tetg, «structuras» dil di per quels senza tetg e plazs da contact (Kontakt- und Anlaufstelle, cuort K. und A.), dat ei aunc adina in grond diember da glied che viva ell'isolaziun ed ei di per di periclitau dalla mort. Ins sa silmeins dir che la situaziun higienica e sanitaria al Platzspitz ei daventada in tec megliera ni silmeins restada constanta entras il ZIPP (Zürcher Interventionspilotprojekt) che distribuescha gratuitamein sprezzas schubras, preservativs e material da desinfeziun per evitar infecziuns ni malsognas sco AIDS e hepatitis. Era gl'agid da survivor, per exempel per toxicomans che ein periclitai da murir da munconza da flad entras ina surdosa da drogas, ha il ZIPP, che porscha εμπrem agid al Platzspitz, engrondu.

Senza dubi han certs projects e certas instituziuns amegliorau la situaziun per ina part dils toxicomans, mo aunc adina mauncan biars pass per ina politica da drogas che ei efficacia ed el medem mument humana. Per illustrar quei, numnel jeu in per fatgs: aunc adina sto ina part dils toxicomans durmir al Platzspitz sut tschiel aviert e temperaturas sut nul, aunc adina dat la polizia fridas silla glied al Platzspitz (era en fatscha) (cf. TA, Zürich, 9 da dec. 1989), aunc adina vegnan gidonters d'instituziuns socialas disturbai dalla polizia

en lur acitivtads, aunc adina dat ei memia paucs plazs per ina terapia da desintoxicaziun en las clinicas dil marcau, aunc adina dat ei politichers dalla SVP che pretendan «Barackenlager mit wenig Bewachungspersonal und Stacheldraht» (cf. TA, Region Zürich, 29 da sett. 1989) per serrar en ils toxicomans encunter lur voluntad, aunc adina mieran toxicomans ch'ins savess spindrar sut circumstanças. Ei dat certas persunas ella politica turitgesa che vesan quels problems e s'engaschan per ina politica liberala e progressiva. La directura digl uffeci social dil marcau, Emilie Lieberherr, ha fatg la proposta da distribuir heroin e cocain entras il marcau sut la controlla da miedis per gidar ils toxicomans da drogas da sesligiar dalla criminalitad, d'anflar la via tier ina veta sociala e per dar ad els la pusseivladad d'ina terapia da desintoxicaziun. (Quella proposta ha ella vendiu publicamein sco siu agen concept schegie ch'el era vegnius luvraus ora d'ina cumissiun da miedis ed experts da drogas in per meins avon. Ils 3 da mars 1990 ein las elecziuns dil cussegl executiv dil marcau ed era la politica da drogas vegn duvrada per gudignar «prestige» e votants). La «proposta Lieberherr» ei buca vegnida acceptada dalla maioritad dils politichers ed aschia han ins satrau ella cun in magher «communiqué» da sis (!) lingias. Da present ha la discussiun sur dallas drogas schau suenter empau. Il cussegl executiv dil marcau ha dau la lubientscha d'investar 20 milliuns francs per il problem da drogas. In'entir catalog cun diversas rubricas e differen-

tas disposiziuns ch'ins vul prender el proxim temps ei vegnius publicaus. Cheu las rubricas: «Notschlafstellen (. . .), Begleitetes Wohnen (. . .), Wohngemeinschaft (. . .), Therapeutische Wohngruppe (. . .), Kontakt- und Anlaufstellen (. . .), Arbeit (. . .), Methadonprogramm (. . .), Prävention (. . .)» (cf. NZZ, Stadt Zürich, 9 da nov. 1989). Tgeininas disposiziuns ch'ils politichers vegnan a realisar, vegn il proxim futur a mussar. En scadin cass ha la summa da 20 milliuns francs ed in catalog gigantic in stupent effect: la gliedud cala da discutir sur dil problem da drogas al Platzspitz ni silmeins secalma in tec ed ils politichers san puspei trer flad e turschar vinavon en auters secturs dalla politica dil marcau. Ins sto era menziunar, — perquei che quei fa bein al cor —, ch'ei dat adina puspei gliedud ella politica turitgesa che han horizont e vesan la cumplexitad dils problems actuals. Jeu manegel persunas sco il Kurt Egloff, cusseglier dil marcau, che vesa in clar connex denter las ruosnas d'ozon (ualti segir existan ellas per el mo els tgaus dils «cotschens» e «verds») e la toxicomania. Il «Tages-Anzeiger» ha rapportau d'ina conferenza dalla SVP encunter ina politica liberala da drogas e scret sur da Egloff: «(Er) plädierte für wirksamere Vorbeugungsmassnahmen — auch in den Schulen —, für die Propagierung einer «gesunden und sinnvollen Lebensführung» (plaid da K.E.) sowie für einen Verzicht auf «apokalyptische Umweltkünde mit Ozonloch und so» (plaid da K.E.)» (TA, Region Zürich, 27 da sett. 1989).

Igl ei enzacuras denter mesanotg e las duas dalla damaun. Ei fa step en mia combra a Turitg. Jeu haiel seit e puspei inagada nuot da beiber en casa. Pia sedecidel jeu dad ir in toc a pei al center per satisfar miu basegns. Sin via ein bunamein neginas persunas, tscheu e leu in um persul che va en prescha a casa: damaun ei in niev di da lavur aschia che durmir per funcziunar ei la devisa. Las vias ein strusch illuminadas, la gronda part dalla glisch sortescha dalla vitrinas. Aunc adina la canera dils autos che circuleschan viers l'aglomeraziun. Per part in ni l'auter che sgola sperasora cun in tempo horrent, sentir la libertad ella sper-tadad, producir artificialmein in tec pial gaglina, damaun regia puspei monotonia alla lavur, puspei disciplina sche buca sclavaria. Jeu sun sendisauz vid quels excess che remplazzan forsa als autists in orgassem, mo tuttina stoiel jeu mintgaton volver il tgau per mirar con sperta che la tuppada sa esser. Stauffacher: davon il «Mac Donald's» stattan in per giuvens, els resdan talian, fan sgnoccas, risadas, Talians da secunda ni tiarza generaziun. In center da divertiment per els nua ch'els ein buca sfurzai da consumar per prezis astronoms dat ei buca, aschia che mo aunc la via resta sco liug da scuntrada. Ell'Italia eis ei ina caussa normala da discutir sin via, cheu in disturbi, buca ina part integrada en ina societad che privatisescha tochen tier l'isolaziun individuala. In'egliada viers la Helvetia Bar («Helfti»), ella ei stagnada en cun glied, in pèr beiban lur gervosa

ordaviert, sin peis ni sils parseuls. La musica sto esser dad ault, jeu audel in pèr tuns, mo buca l'entira melodia. Lein ir en sin in sprun? Na, jeu haiel avunda da pseudo — pseudoconversaziuns, pseudointellectuals, pseudopunks, pseudofreaks, pseudorisadas, pseudocavels, pseudofatschas, specialists da computers el «freak-look» dalla sera, glied responsabla per «public relations» cun spiaghels americans dils onns tschunconta «made in Taiwan», contabilists cun ideas cotschnas e plaids verds e sil parcadi lur BMWs 650i e lur TransAms («Waisch, das isch so tammi gail!»). Ussa entscheiva per mei in cuort «Vita Parcours» atras ina zona da construcziun: treis meters a seniester, sur in per aissas ora, in per pass agradora, in tec a dretg, in auto schula sperasora, puspei a seniester, in signal da pedunzs cun in pailiet ner, storscha encunter la caserna, aunc in pèr pass denter material da baghegiar ora, sur via vi, ha!, jeu sun puspei sil passapei. Turitg ei in plaz da construcziun permanent, cu ina ruosna ei cuvretga, nescha dasperas ina nova. Mintgaton haiel jeu il sentiment ch'ei vegni cavau per far termagls, semplamein ord tschaffen da mirar en ina tuppa, ordinaria ruosna. Mo quei ei buca il cass cheu sper la caserna, las ruosnas tschetschan si daners da taglia, novas lingias vegnan tratgas per il tram. En connex cun la «S-Bahn» vegn la purschida dalla VBZ (Verkehrsbetriebe der Stadt Zürich) amegliarada. La mobilitad dalla periferia viers il center ed el center sez duei crescher, il traffic d'autos sto diminuir. Jeu sedamondel sch'ina tala infrastruttura vegn

insumma duvrada stediamein el futur, quei vul dir naven dil matg 1990, sch'il partertgar dalla maioritad vegn a semidar, sch'ella vesa ils problems ecologics e fa lura diever dils mieds publics. In fatg san ins buca snegar: sche la polluziun entras industria, systems da scaldaments, traffic e.a.v. continuescha, stuein nus montar mascras da gas el futur avon che sortir da casa, lura resdein nus buca pli sur dalla qualitat da viver, mobein sur dil survivor. Staziun principala: puspei in plaz da construcziun, puspei in liug nua che milliuns vegnar sfundrai en in project gigantic: ingrondaziun dalla veglia staziun dil tren, novs binaris sper ils existents, ina staziun sutterrana per la nova «S-Bahn», novas habitaziuns sco alibi per ils politichers, per quietar quels che anflan buca in liug da habitar, mo il pli impurtont: in complex da fatschentas, in schinumnu «shopping center» nua ch'ins sa eleger tgei ch'ins vul en cumpleina libertad, secapescha tenor ils basegns individuals. Jeu mirel agradora: aissas, petgas, mantuns da tratsch, in auto da vitgira cun ina buot da betun. In pèr luvrers ein egl areal dalla staziun che ei illuminaus cun immens reflecturs, ei vegn luvrau di e notg. Vid las fatschas dils luvrers vesel jeu ch'els ein jasters, lur expressiun ei seriusa, tresta, sco petrificada. Jeu mirel encounter tschiel: ina casa cun in palancau surtratgs cun teila verda, ei vegn renovau, ina crana, duas, in pèr steilas. Jeu mon da scalas giu el «marcau da cumpra» numnaus cun in plaid simpatic e carin per las ureglias «Shopville». Davon il pei dallas scalas automaticas schubregia in um il

plantschiu cun ina maschina. Damaun marvegl sto il plantschiu tarlischar, schubradad exteriura sto esser sche nus lein mantener il maletg ch'ils turists han da nossa tiara, ella ei ina necessitad sche nus Svizzers lein buca daventar paranoids. Il spazi sutterran dil «Shopville» ei buna-mein vits, silmeins sin l'emprema egliada. Ellas cabinas da telefon vesel jeu persunas che ein seruladas en sco embryos el venter d'ina mumma. Circa in meter quadrat sco schurmetg e letg duront in pèr paucas uras, previu ch'ellas vegnan buca mulestadas dalla polizia. Davon las fatschentas nua che la glisch ei vegnida stizzada duront la notg schaian persunas enzugliadas en sacs da durmir, en cozzas tschuffas e scarpadas. Tscheu e leu ina persuna che ha nuot da cuvierer sesez, in toc gasetta prida ord in zeiver da miardas cuchegia sut il tschiep ora. El marcau da finanzas cun siu immens diember da bancas, cun sias nundumbrevilas interpresas indigenas ed internaziunalas, cun las pli aultas pagaglias en cumparegliaziun cun auters centers economics dalla Svizra, el marcau nua ch'il capital vegn accumulau di per di, nua che la speculaziun cun tut quei che porta profit ei ina realitad da mintgadi, nua ch'il beinstar e la rihezia ein sco ina lescha naturala, en gest quei marcau dat ei «clochards», dat ei buca in pign diember da glied che viva sut il minimum d'existenza, dat ei glied che han mo aunc in liug sco il «Shopville» sco sut tetg. Circa 50 entochen 100 persunas dorman notg per notg el contuorn dalla staziun. Il diember da glied che ha buca in da casa a Turitg



«Glied senza tetg el Shopville»

vegn schazegiaus sin 200 entochen 500 personas. Ils speculants cumpran ton sco ei pon tier, baghegian novas casas ni renoveschan veglias, ils tscheins ch'els pretendan sedrezzan mai suenter lur purschida, mobein suenter lur basegns, quei vul dir suenter lur interess da maximar il gudogn e lez ei sc'ina buot senza funs. Ei dat habitaziuns socialas el marcau da Turitg, mo che tuttas ein pleinas. Tgi che drova ina tala vegn mess sin ina gliesta da spetga e per regla cuoza ei in ni dus onns entochen ch'ina habitaziun vegn libra.

Ella part enamiez dil «Shopville», in pèr meters davon las scalas automaticas che meinan alla via che toffa da daners, la Bahnhofstrasse, sesan in pèr umens pli

vegls, els dorman aunc buca, in ha in tgaun tut starschliu cun el. Els resdan quasi nuot, mo mintgaton fa in ina lala ni sgiavla si per in passant, in um lai pender il tgau enviers il plantschlu, sias caultschas ein scarpadas, ina comba ha el stendiu ora, ella ei blessada, la plaga ei da saun, a mi para ei ch'el hagi gia daditg quella macorta plaga, ella ei aviarta, ils urs ein plein marscha e rugna. Giun plaun schaian butteglas entuorn, butteglas vitas da gervosa, ina miez plena cun vin, in vin bienmarcau da cuschinar. Ils umens fan in'impreschiun stauncla, stauncla da murir, lur corps e lur fatschas ein per part disfiguradas, els ein existenzas isoladas, els ein curdai atras il sistem da quella societad, els han negin'energia pli, mo



aunc igl alcohol che dat ad els in brausel impuls da veta. Aunc in tschancun ed jeu sun arrivaus alla fin dil «Shopville». Jeu sun sedecidius da cumprar enzatgei da beiber ord in automat sur il qual ei stat scret: «Automatic Tag und Nacht Shopping» (Tgei monster d'inscripziun! Tgisa sch'il plaid «automatic» auda tier il plaid «Shopping» ni sch'il di e la notg daventan automatics duront ch'ins va a cumprar? Anyway, la glied di: «Du das isch denn gäbig!»). Davon la vitrina cun diversas victualias ha ei gia ina colonna, jeu semettel en fila davostier. Igl um ch'ei vid igl automat smacca ils nuvs cun cefras per obtener gl'artechel giavischau, ina scatola da metal sesaulza en direcziun horizontala, suenter va ella enviers seniester en direcziun verticala entochen ch'ella sesanfla sin l'altezia dil product desirau che vegn ussa stuschaus ella scatola, quella retuorna puspei ella posiziun da partenza, ina porta sesarva, igl um tschaffa il cuntegn ord la scatola — ina butteglia Coca Cola. El smacca puspei ils nuvs. Jeu envidel ina cigaretta perquei che jeu saiel che l'entira procedura cuoza aunc ditg avon che jeu sun vidlunder. Jeu mirel entuorn. Davos la colonna sesan in per giuvens, els portan giaccas nerass, jeu legel las inscripziuns sin lur dos: «Iggy Pop», «Mister Baby» ni «No future». In dils giuvens rola in «joint», els beiban gervosa ed ein gia ualti «stoned». Da vart dretga davon il spurtegl dalla VBZ vesel jeu ina femna, entuorn 30 ni 35 onns veglia, ella resda cun sesezza, in um gia ualti stuorns cun ina capiala veglia emprova da risdar cun ella, mo la femna lai buca

disturbar el, semeina e continuescha cun siu monolog che jeu capeschel buca. Suenter in'uriala ei in um giuven vid igl apparat, el metta en daners, sia amitga stat sper la colonna ed emprova da leger las numeras dils artechels ella vitrina per dictar ellas a siu amitg. Ella seballontscha vi e neu ed el medem mument vegn ella tratga encunter tiara dall'atgna peisa. Jeu saiel ch'ella ei stuorna e fleivla da drogas, drogas diras perquei che ses calzers ein pleins da puorla e pintgas bottas da buglia sechentada. Puorla e buglia vid ils calzers sco segns specifics ch'ina persuna frequenta il Platzspitz, — glied «normala» ha calzers schubers cun ina politura targlischonta. Igl amitg dat in segl viers la giuvna, el aulza ad ault siu tgierp sco da metter in portanotas ella dretga posiziun. Suenter legia el sez las numeras e tuorna anavos tier igl automat, ferton che la giuvna piarda puspei la ballontscha. Jeu sun pli u meins enamiez la colonna. Ina giuvna cun cavels blonds vegn neutier, ella va viers la vitrina per mirar tgei ch'ella vul prender inagada cura ch'ella ei vidlunder. In giuven alla fin dalla fila entscheiva a risdar cun ella, els enconuschan in l'auter. El fa in compliment ad ella, fetg bein vesi ella ora, — sch'ella seigi sin «Uufriss» ch'ella hagi dau si las levzas. La giuvna di na e surri. Ella di ch'ella hagi problems, cunzun problems cun la pial («Waisch das isch es Koki!»), ch'ella hagi buca il sentiment ch'ella vesi ora bein, la pial detti ad ella fastedis. Jeu vesel: egl blaus, survintscheglias graschlas, in nas fin, in tec crutsch, ina fatscha tratga el liung, sillas levzas la colur d'in

levzagl tgietschen, ella ha dau si gries «make-up» per cuvierer las ruosnas ch'il cocain ha cavau ella pial. Jeu sepiardel en maletgs da cumparegliaziun: sia pial ei sco la surfatscha d'in planet, per exempel quella dil planet Mars cun ses nundumbreivels craters. Aunc duas personas e silsuenter vegn jeu vidlunder. Entochen che jeu haiel miu té da glatsch entamaun, stoiel jeu semenar in pèr gadas per aunc inagada veser quella fatscha che tschaffa mei e fa el medem mument snuezi. Sin via a casa vesel jeu aunc in per gadas ils craters dil planet Mars che ein ussa maletgs dalla memoria, mo pervia da quei buca meins clars.

Sugar, sugar! — La notg ei liunga

Igl ei unviern a Turitg. La nebla cuarcla di per di il tschiel. L'aria humida fa ch'il freid va atras pial ed ossa. Jeu tilel en miu manti per ir ordaviert. Naven d'igl esch casa entochen alla staziun dil tram mon jeu en prescha: il freid peztga en fatscha. Jeu mirel sin igl urari, il proxim tram duess arriivar alla staziun alla 23 e 37. Jeu spetgel e fetsch in pèr pass vi e neu per buca schelar memia fetg. Finalmein vegn il tram, numera 3 direcziun Klusplatz. Jeu smacchel il nuv tgietschen, la porta sesarva, jeu entrel el tram, in emperneivel cauld vegn encunter mei, jeu sesel. Il tram ei quasi vits, ils davos che van a casa per ir a durmir. Jeu legel las reclamas el tram e mirel da temps en temps da finiastra ora. — «Hauptbahnhof» tuna ei ord igl aultplidader, jeu level si

e sorteschel dil tram. Jeu mon da scalas giu, traverseschel il «Shopville», mon da scalas si ed arrivel ella halla dalla staziun. Jeu sedecidel dad ir enviers la fin dalla staziun, al Bahnhofquai. Da vart seniastra stattan in pèr umens sin peis e beiban in glas vin ni ina gervosa, in pèr ein staunchels digl alcohol e sepusan vid las measas aultas dalla «Snack-Bar», in um ha in tac bletsch denter comba, el ha fatg pèsch ellas caultschas. Da vart dretga sortescha ina ferma glisch dil «Bahnhofbuffet». Il local ei miez vits, l'aria ei pesonta dil fem, ina femna porta naven glasa d'ina meisa, ton sco jeu vesel ein mo aunc in pèr jasters vid la meisa rodonda, vi encunter la bar in pèr giuvens, forsa han els piars il tren. Jeu sun arrivaus al Bahnhofquai, sut ils artgs ein mo aunc in pèr umens, in porta in manti, ualti segir in um da fatschenta, en scadin cass eis el bein situaus, el mira entuorn cun in'egliada malsegira sco sch'el vegness persequitaus. Tuttenina semeina el viers in giuven che stat sepusaus vid in pilaster. El ei in dils giuvens che fa il streh, che venda notg per notg sesez per survivor, forsa era per saver cumprar las drogas dallas qualas el ei dependents. Avon che ir sur via vi, vesel jeu ch'igl um pli passau stenda ora in maun per clamar in taxi. El ha cumprau il tgierp dil giuven e vul ussa partir cun si'unfrenda che ha in'expressiun melancolica. Tgi che paga, camonda e forsa dat ei champagner per il giuven, forsa era fridas, forsa omisdus. Davon il parcadi che sesanfla all'entschatta dil Platzspitz stoiel jeu spitgar, l'ampla muossa tgietschen, il kiosk da vart seniastra ei serraus cun ina

stora da fier, cun spray stat ei scret: «Guten Morgen!», verd, jeu traversel la via ed entrel el parc che la Newsweek ha numnau il «needle parc of Zurich» che ei totalmein «overrun with junkies» (Newsweek, 29 da sett. 1989). Jeu mon agradora viers il «Rondell», la via ei da gera, mintgaton ina ruosna cun aua e buglia, da vart seniastra la fasada dil «Landesmuseum», gronds reflecturs sclareschan las preits dil museum, las tuors sestendan encunter tschiel che ei cuvretgs cun nebla blau-grischa, vid la preit ha enzatgi scret cun in spray ner en grondas letras: «Bullen verpisst euch, niemand vermisst euch!». Inscrizziuns illegalas vid preits ein stediamein in segn da malcontentientscha cun la veta en quei sistem, ellas ein era in'expressiun da finamiras politicas che vegnan buca risguardadas dalla politica ufficala. L'inscripziun menziunada sedrezza encunter la polizia e sia repressiun sistematica encunter la gliעד che venda e consumescha drogas cheu al Platzspitz. Atras la roma da faua e ruvers catscha la glisch d'in reflectur, aunc in pèr pass sur la gera ora ed jeu vesel las conturras d'in smuagl da gliעד. Il «Rondell», ina sort da tribuna rodonda cun in tetg en fuorma dad undas, era inagada il liug nua che la burschusia seradunava duront las dumengias suentermiezdi per tedlar musica da concert, musica da cumponists burschuas per auditurs dalla classa media, per ureglias pli u meins conservativas. Jeu saiel s'imaginar che la capella en uniformas «comme il faut» ha sunau denter auters tocs il marsch da Radetzki. Ussa dat ei buca pli tals concerts da recreaziun, il

«Rondell» vesa ora sco la tribuna d'in toc da teater absurd, siu diever ha midau. El ei il pli impurtont liug da Turitg per la vendita e consumaziun da drogas diras e levas, mo cunzun da drogas diras sco heroin ni cocain. La sviulta che vegn cuntunschida cun quellas drogas cheu al Platzspitz vegn schazegiada sin 300 milliuns entochen ina milliarda francs svizzers per onn. Il diember da toxicomans che frequenta regularmein il Platzspitz ei grevs da schazegiar, en scadin cass vesan ins constantamein circa 100 entochen 300 persunas entuorn il «Rondell». A Turitg dat ei circa 4000 persunas che consumeschan drogas diras. Da quellas ein 1500 dependentas da drogas, schinumai toxicomans da drogas diras, 2500 ein consumers irregulars, quei vul dir «fixers» occasionalis ni da sonda e dumengia. Els ein socialmein pli u meins integrai. Dallys 1500 persunas toxicomanas ein 1200 parzialmein integradas, 300 vivan sco existenzas isoladas agl ur dalla societad, la gronda part al Platzspitz. Ins sa dir che las persunas al Platzspitz seigien mo ina minoritad denter ils toxicomans da Turitg, ellas ein mo il péz d'in cuolm da glatsch.

Jeu s'avischinel senza prescha al «Rondell» per buca curdar si. Ina giuvna cun egl targlischonts vegn tier mei e damonda: «Suochsch öppis?». Jeu scrolel il tgau ed ella continuescha: «Muosch jo nöt sofort chaufe, chasch de Stoff zerscht aaluege. Ich ha ganz guote schugar, türkisch, waisch!» Jeu ditgel ad ella che jeu cumpriuot, jeu hagi era buca ils daners per sia rauba. Ella va vinavon e cloma ad in cla-

mar cun aulta vusch: «Schugar, wer suocht schugar?». Jeu mirel entuorn: la tiara curclada da gera ei pleina da satgets blaus, satgets vits da sprezzas che vegnan duvradas dad injectar il heroin. Entuorn il «Rondell» ha la glieud dil Platzspitz postau «meisas». Ellas consistan mintgamai ord dus carrets da valischas dalla SBB ed in'aissa ch'ins drova normalmein da far mirs da beton sin in plaz da construcziun. Sin quellas meisas ein differents utensils: sprezzas, tschaduns da té, tschentas, uders e battafiugs. Davos las meisas statan ni sesan umens. (Jeu vesel darar ina femna). Jeu stun sper ina da quellas meisas e mirel tier co in um prepara in «kick». Igl um ha circa 30 onns, ha cavels stgirs, egl brins, el porta in pèr giaccas ina sur l'otra per tener ora il freid. Sias unglas ein tut nerass, ses mauns ein grischners da miarda, el ei seconcentraus sin sia lavur e gnanc fa stem che jeu mirel tier ad el. Ord in satget pren el puorla alva, — heroin —, cun ses mauns tremblants metta el il heroin sin in tschadun da té che ei emplenius cun in per daguots aua. El pren aunc inagada ina prisa puorla ord il satget da plastic e sfera ella denter dus dets per schar curdar el tschadun. Cun in moviment precaut tschaffa el ussa il moni dil tschadun, aulza ad ault el e fa cauld siu funs cun in battafiug entochen che l'aua entscheiva a far borlas. Ussa metta el il tschadun dad in maun, pren ina cigaretta ord sac, rumpa giu il filter ad ella, scarpa giu in toc digl alv dil filter e betta quel el tschadun. Cun ina sprezza senza guila mischeida el aunc inagada il cuntegn dil

tschadun e suenter stauscha el la guila ella sprezza, smacca en il pistil dalla sprezza, carga quella cun empau aua ch'el pren ord ina butteglia da Fanta e catscha lura la guila el filter che senoda el tschadun. El trembla sc'ina caglia, mo tuttina vegni el da cargar la sprezza cun il cuntegn dil tschadun. El fa adatg che gl'entir cuntegn vegni tschitschhaus atras il filter per retener el tschadun tut las vanzadiras che ein malsegiras per il tgierp. La sprezza ei ussa preparada per injectar. Schegie che aschia in «kick» cuntegn mo pauc heroin, — la puorla alva (e «brina») che vegn vendida al Platzspitz cuntegn mo circa 10% heroin, il rest ein substanzas jastras sco per exempel acid d'ascorbin —, cuosta el 100.— francs. El vegn numnaus in «Lappepiece». Sche la puorla che vegn vendida al Platzspitz cunteness ton heroin sco ad Amsterdam (40%), dess ei morts pervia da surdosas. Igl um che ha preparau la sprezza ei in «dealer» pign. El finanziescha sia toxicomania cun cumprar e vender drogas. Quei quen va denton mo si sch'el consumescha ina quantidad constanta da drogas e sa cuvierer ils cuosts da quellas entras la vendita da heroin. Davon la meisa dasperas stat in giuven, el ha rugna cotschna en fatscha, forsa in simptom da cocain. El ei sepreparaus per sprizzar in «kick» ch'el ha cumprau dil «dealer» davos meisa: siu bratsch ei nius entochen si tier il biceps, entuorn quella muscla ha el ligiau in uder per retener il saung el bratsch ed engrodir las aveinas. Il «dealer» gida el, tegn siu bratsch, fora cun la guila e sprezza il heroin plaun plaunet en si'aveina. Cu il

cuntegn transparent, il heroin, ei injectaus, catscha il saung atras la giula si el cilerender dalla sprezza, il dealer tila anavos la guila e silsunter schubregia el naven il saung che cula ord la plaga. Il giuven mira in tempset sin la ruosnetta el bratsch e tila lura giu las mongias, suenter in'uriala va el naven viers l'entrada dil Platzspitz. En duas ni treis uras, cu gl'effect dil heroin ha schau suenter, eis el forsa puspei cheu davon ina dallas measas per entscheiver danovamein la medema procedura. Ina giuvna cuora en desaparaziun vi e neu e cloma ad in clumar: «Wer hät Rohypnol, wer hät Rohypnol, hät niemert Rohypnol?» Ella ei sco ins di sin «turkey», quei vul dir sil schetg, igl effect dil heroin ei svanius ed ella ha probablamein negins daners pli da cumprar ina nova dosa per puspei d'entantar «high». En talas situaziuns ei Rohypnol, ina perla da durmir zun ferma, — la prescripziun dil medicament di ch'ins dueigi gia esser enta letg cura ch'ins consumeschi ina certa part d'ina perla —, in remiedi encunter il stress ed la trembletga che tschaffa ina persuna toxicomana cura ch'ella ha neginas drogas duront in cert temps.

Jeu mon da scalas si entochen che jeu sun sin la «tribuna» sut il tetg. Era si cheu ha la glied tschentau si «meisas». Tut ei empau in denter gl'auter: glied vi e neu, measas, mantuns da cozzas veglias, rests da maglia, tscheu e leu rumians, puspei satgets vits da sprezzas giun plaun, in per tschaduns urschiai ch'ins drova buca pli e butteglas vitas. Ina femna fa amogna a mi cocain. Jeu damondel il prezi: «Drühun-

dertfözig für es G, für es Gassegramm drühundert!» Jeu less saver tgei ch'ella manegi cun in «Gassegramm». «Es Gassegramm isch null Komma acht G!» rispunda ella sco sch'ella fuss ina femna da fatschenta. Jeu ditgel ad ella che jeu seigi buca interessaus da si'offerta e mon vinavon. Ella ei buca permalada ed enquera danovamein in cumprader: «Wer suocht Koki? Suuper Koki!» Jeu sun ussa forsa duront ina mes'ura cheu al «Rondell» e schelel bunamein giu las ureglias ed ils peis. Schegie che la glied dil Platzspitz ha en bia pli pauc resti che jeu, para ei a mi ch'ella fetschi buca aschi vess il freid che ei aunc pli humids che en auters loghens a Turitg. Il Platzspitz ei numnadamein situaus denter dus flums, la Sihl e la Limmat. Jeu stun in mument sin scala che meina sin tribuna. In per pass plinenvi sesan in pèr persunas sil pastg, sin tocca da lenna ni sin canapes miez scarpai ch'ellas han anflau enzanua ellas miardas. Sco schirai sesan ellas entuorn il fiug che sclarescha da temps en temps sin lur fatschas. Era sche la temperatura ei entuorn nul grads ni schizun sut nul duront las notgs d'unviern, dorman mintga notg circa 30 persunas al Platzspitz. Ils toxicomans, che ein sfurzai da durmir cheu cun la resca da murir dil freid, ein senza da casa. Entras il consum da drogas han els piars tut en lur veta: lur lavur, lur habitaziun, bunamein tuttas relaziuns socialas, tut lur amitgs ed amitgas. Las persunas senza in letg ed in tetg sur il tgau han paucas pusseivladads d'anflar ina dimora stabla. La purschida d'organisaziuns d'agid e d'instituziuns socialas dil marcau ei limi-



«Al «Rondell» dil Platzspitz»

tada. Schegie ch'ins metta a disposiziun loghens da durmir per quels senza tetg sco per exempel baraccas, containers e vegls spazis sutterrans per la protecziun civila, ei aunc adina (sco gia menziunau) in grond diember da persunas sfurzaus da durmir sin terren public. Per ils toxicomans (mo era auters individis agl ur dalla societad) ingrondescha quella situaziun cunzun ussa duront gl'unviern il prighel da murir sin via. Ina pintga part dallas empermischuns che vegnan fatgas dils politichers e dallas instituziuns officialas vegnan realisadas, era sch'ins legia ellas gasettas ch'il cussegl communal ed il cussegl executiv dil marcau hagien decidu d'investar 20 milliuns francs per ameglierar la si-

tuaziun dallas persunas negligidas en quei marcau. Sch'ei dess buca cunterinstituziuns sco la ZAGJP (Zürcher Arbeitsgemeinschaft für Jugendprobleme) ni la ARGE (Arbeitsgemeinschaft Platzspitz), fussen aunc pli biars toxicomans da drogas condemnai alla mort. Per quels che ston durmir al Platzspitz rimna la ARGE daners, per saver mitigar ton pli spert la miseria damonda ella la gliעד dil marcau entras fegls sgulonts da schenghegiar lenna, resti, cozzas e victualias: «Bringen Sie alles, was brennt. Alles, was warm gibt. Alles, was den Hunger stillt. Alles, was verhindern kann, dass Menschen erfrieren . . .» (ARGE, fegl sgulont). Jeu mon da scalas giu. Jeu haiel ferdaglia e

sedecidel dad ir a casa. Cu jeu sun s'allontanus in toc dil «Rondell», mirel jeu aunc inagada anavos sil smuagl da glied, las vuschs ein daventadas pli bassas cun la distanza. Sch'ei dat enzacuras ina represa da «Wir Kinder vom Bahnhof Zoo», ston ins buca ir a mirar ella, patratgel jeu per memez, ins sa vegnir al Platzspitz, directamein sin tribuna. La differenza ei ch'ins vesa dapli pupira e miseria e ch'igl ei buca in film, mobein realitad — era sch'ella ei aschi dira ch'ella tonscha als cunfins nua che l'irrealitad ha sia entschatta.

#### «Trotte» — Davos las culissas

Oz haiel jeu fatg giu cun il TB. Igl ei cuort avon mesa las tschun e gia fa ei stgir a Turitg: ils dis d'unviern ein cuorts. Jeu arriivel buffond al kiosk all'entrada dil Platzspitz. Jeu sun memia tard, il TB ei negliu d'entuorn. Jeu damondel in um che stat sper il kiosk, in alcoholic, sch'el enconuschi il TB. El ei stuorns, mo el ha viu il TB. El aulza il maun e muossa en direcziun dil parcadi. Il TB vegn ussa enviars mei: el smina tgi che jeu sun. Jeu ditgel ad el miu num, el numna il siu e nus dein in a l'auter il maun. Nus semettein d'accord dad ir ella «Trotte» a beiber enzatgei e discuorer. Sin via alla staziun nua che l'ustria menziunada sesanfla vul il discuors buca funcziunar. Il TB tegn mei sin distanza e pli fetg che jeu sentel quei e pli fetg che jeu piardel il fil ed anflel strusch las dretgas damondas. Ella «Trotte» semida la situaziun buca, entochen che jeu damondel il TB pertgei

ch'el seigi aschi nervus e plein tensiun e pertgei ch'el seigi aschi distanziaus, mintgaton bunamein in tec militants enviars mei. El ei empau perplex perquei che mia damonda pertucca siu far e demanar persunal, ina pausa plitost penibla suonda, suenter in'uralia numna el la raschun per siu agir. El hagi forsa giu in di empau turbulent e sias emoziuns seigien aunc buca se-cavigliadas. Dil reminent seigi el sceptics enviars schurnalists (jeu haiel detg ad el che jeu seigi buca in schurnalist, che jeu scrivi mo da temps en temps). Els (la glied dalla ZAGJP) hagian fatg schliatas experienschas cun la glied dallas medias, mintgaton seigien lur plaids vegni sturschiai entuorn, per gronda part hagian els da dir in summa nuot, cura ch'in artechel seigi secrets e preparaus per vegnir squitschus, ils schurnalists hagian il sentiment d'esser dieus. Jeu laschel valer siu argument sco raschun per siu secuntener e silsuenter va il discuors adina meglier. Tgi ei il TB? El ha denter 30 e 35 onns ed ei in dils collaboraturs dalla ZAGJP. El ei in schinumnu «Gassenarbeiter», in «luvrer da via». Plidau generalmein ei sia funcziun sco «luvrer da via» da mantener quei pign ambient che vonza aunc el marcau da Turitg nua che la glied, cunzun la giuventetgna, sa viver, seveser e sediscuorer senza esser sut il squetsch da consum che regia per gronda part en questa societad. In tal ambient ei per exempel in liug public sco ina via ni in parc, mo era in'ustria ni ina casa da giuventetgna nua ch'ils giuvsans san semplamein esser carstgauns ed ein buca ella rolla da «subjects che ston consu-

mar». (Quella noziun cuntegn ina cuntradiziun: «subjects» implichescha libertad dalla voluntad, «ston» in squetsch. En quei senn eis ei pli exact da dir «objects che ston consumar». En nosa societad capitalistica daventein nus objects perquei che nus essan constantamein suttamess al squetsch da consum). Il TB ei dapi 1982 uffizialmein in «luvrer da via», mo sias activitads per la glied giuvna han buca entschiet pér lura. El di ch'el seigi ussa gia dapi 21 onns «uf de Gass». Jeu sun surstaus e damondel el, tgei che seigi siu motor intern che motiveschi el da luvrar per glied giuvna agl ur dalla societad, per finamiras ch'ei els egl dalla majoritad dalla populaziun stuornas, buca legitimas, cun in plaid detg utopicas. Cun paucs plaids numna el la raschun: «Min Tätigkeitsmotor isch Berüörtheit, di ganz Problematik!» Il TB numna in exempel che duei illustrar daco la «lavor da via» ei necessaria. Avon in pèr onns ha il marcau aviert ina casa da giuvens, il schinumnu «Drahtschmidli». Il project ha custau al marcau in pèr mellis francs. Uffizialmein han ins aviert il «Drahtschmidli» per mintga giuvan sco liug da scuntrada e sco spazi per activitads creativas (per exempel per far musica). En realitad ein buca tut ils giuvens stai beinvegni, «die mit de falsche Lebensphilosophie, die Durchlöcherte (el manegia ils toxicomans)» han ins buca tolerau e quei entochen oz. Perquei che la politica sociala dil marcau da Turitg accepta mo ina «certa classa» da giuvens en sias instituziuns socialas, eis ei tenor il TB necessari ch'ei detti ina cunterpeisa sco la ZAGJP.

La ZAGJP ei vegnida fundada digl augstgner Ernst Sieber igl onn 1971 sco part dils «Hilfswerke Pfarrer Ernst Sieber». Da present dumbra ella 20 collaboraturs activs ed ha mo 10 commembers. Ella ei sapienitivamein ina instituziun alternativa che gida ils giuvens che vegnan negligi dalla politica sociala dil marcau e quei ein cunzun ils toxicomans. Igl onn da fundaziun ha la ZAGJP aviert el marcau in plaz da durmir per glied senza tetg. Oz dat ei en differents loghens dil cantun Turitg plazs da durmir per glied senza tetg. Cun si'enorma stenta ed energia ha il «Pfarrer Sieber» cuntunschiu che silmeins ina part dalla glied en miseria ha in sut tetg en baraccas ni «containers». Da present vegnan duas casas per quels senza tetg el marcau da Turitg menadas dalla ZAGJP. Tgei ein las activitads specificas dalla ZAGJP per ils giuvens che ein dependents da drogas? En'emprema lingia vul la ZAGJP mantener in ambient per ils toxicomans, el qual els san (sur)viver sut cundiziuns humanas. Quei ei ton pli necessari sch'ins patratga vid las metodas da repressiun dalla polizia che ein stediamein brutalas sche buca bestialas el ver senn dil plaid. La ZAGJP metta gronda peisa sin la comunicaziun cun ils toxicomans. «Akzeptiere, was isch!» di il TB e veser ils basegns, ils interess e las realitads dils toxicomans seigi ina maxima per siu team. El discuors dueien ils giuvens che ein dependents da drogas buca mo saver articular lur giavischs, mo bein era saver sentir fidonza, saver ch'il «luvrer da via» sa tener in secret per sesez, era saver ch'ei dat negina controlla da sia



part. In postulat socialpolitic fetg impurtont ei ch'il toxicoman daventa buca in che sto batlegiar, in rugadur en quella societad, mobein ch'el ei «a volli Person, so dass er gschpührt, dass er a Relevanz hät als Funktionsträger» sco il TB formulescha ei. Ord quella concepziun dil carstgaun toxicoman resultescha ina certa pratica ella lavur sociala dils collaboratur dalla ZAGJP. Il toxicoman duei haver la pusseivladad da vegnir integras en ina structura sociala. Per exempel alla Nordstrasse damaneivel dil Limmatplatz dat ei ina «cuschina da via», ina «Gassekuchi», nua che toxicomans ed ex-toxicomans lavuran. In auter project che va ella medema direcziun ei il schinumnu «Jobbus» che vegn duvraus da toxicomans da drogas, mo era d'otra glied che ei pertuccada dalla miseria ed izolaziun. Mintga damaun arriva in autobus al Platzspitz. Per circa 10 entochen 15 persunas dat ei lavurs tier il marcau per ina pagaglia all'ura. Denter ils interessai vegn ei tratg la sort tgi che sa ir a luvrar cun il «Jobbus» e tgi buca. Tals projects han success. Els ein in element denter auters da dar anavos a carstgauns isolai, supprimi e criminalisai la fidonza en sesez entras la reconuschientscha da lur valeta individuala el spazi social.

Jeu damondel il TB tgei giuvens che vegnien al Platzspitz, detg sarcasticamein, tgi che hagi las pli grondas schanzas da daventar in «fixer» al Platzspitz. Sin quella damonda seigi ei buca lev da dar ina risposta, manegia il TB. Ei dat numnadamein buca ina biografia specifica dad ina persuna che

daventa finalmein dependent da drogas. Ins sa dir tgei problems che las singulas persunas al Platzspitz han, mo ins sa buca dir che quels neschien ord in per fontaunas specificas. Las raschuns ch'enzatgi daventa in toxicoman ein fetg individualas e varieschan da cass tier cass. Ei dat era buca ina causalitad denter ina certa classa sociala ed ils toxicomans. Al Platzspitz anflan ins toxicomans ord famiglias da luvrers, mo er tals ord la «upper class» dil Zürichberg. «Uf em Platzspitz findt mer verschiedeni Lüüt: Alkoholiker, Lüüt, wo i psychiatrische Klinike gsi sind, Lüüt us Erziehigsheim, Strofentlasseni, Lehrling, aber au Schüeler!» di il TB. Ad el croda ei era si ch'ei ha biara glied al Platzspitz cun geniturs ni cun geniturs e tat e tatta d'ina tiara jastra, pia giuvens da secunda ni tiarza generaziun da derivonza jastra. El enconuschi era relativ bia glied dil Platzspitz che seigi stada en ina scola antroposofica. Il TB menziunescha duas fontaunas che san esser responsablas ch'enzatgi daventa dependents da drogas.

L'emprema pertucca la posiziun d'in affon ella famiglia. Il TB ei dil meini che l'alienaziun denter gl'affon ed ils geniturs ei carschida duront ils davos onns. Ei dat in grond diember da famiglias nua ch'il bab e la mumma ston ir a luvrar per saver «exister». Quei squetsch per um e dunna da vender l'atgna forza da lavur ei buca raramein, mo segir era buca exclusivamein, in resultat dils aults tscheins per il da casa. La secunda fontauna ei d'encurir el sistem en general. El sistem capitalistic ein las valetas centralas d'orientaziun individuala

cunzun prestaziun ed efficacitad, mo era prestige social e pussonza. Tgi che accepta ni sa buca acceptar quell'as valetas ei stediamein stuschaus dalla vart. Sch'il secun- tener d'enzatgi corrispunda buca allas valetas e normas relevantas per la maioritad dalla societad vegn el taxaus sco anomals ed anomalia meina agl ur dalla societad. Il sistem capitalistich implichescha era certas rollas socioeconomicas digl individi. Sche quel ei buca ella rolla d'in luvrer ni d'in capitalist, lura eis el cunzun in consument, quei vul dir che auters basegns che per- tucan buca l'atgna reproducziun ni la scaffiziun da prestige entras consum san buca vegnir satisfatgs. La recrutaziun d'ina persuna sco consument stabil pil futur entscheiva fetg baul ella societad da consum. TB numna dus secturs dalla societad ch'emprovan d'integrar ils giuvens, per part era ils affons, el sistem da consum en moda sistematica: il sector commercial/ economic, cunzun las bancas, ed il sector cultural cun l'entira industria da divertiment. Cun metodas da reclama fetg subtilas s'addresseschan ils secturs numnai als giuvens ni affons (cf. banca SBV) ed emprovan da scaffir basegns che portan profit ad els e che mantegnan els sco consuments pil futur. Stediamein ha quella integraziun negativa success. Ella ei negativa perquei ch'ella destruescha basegns naturalis. Sco consuments ein ils giuvens pli u meins passivs. Il basegns dad esser creativs ni d'anflar in senn ella veta entras activitads alternativas che ein buca dictadas dil sistem vegn stinschentaus sche buca destruius. La rolla da consument ei em-

perneivla, ella suggerescha d'esser libers ell'elecziun e da saver satisfar basegns individuals, ella ei sco ina droga che dat per in tempset il sentiment da haver tut quei ch'ins basegna ella veta. Igl ei evident ch'ina part dalla giuventetgna rebellescha encunter quella rolla: ella creescha mal- contentientscha ed in sentiment dad esser internamein vits, dad esser svidaus da tut quei che savess dar in senn alla veta. Ei fuss faliu da far responsabla sulettamein la societad da consum per la toxicomania, denton san ins buca surveser il fatg che diversas fuormas da toxicomania neschan ord il squetsch da consum al qual nus es- san suttamess di per di. L'instituziun turtgesa per la prevenziun da toxicomania vesa in clar connex denter il consum e la toxicomania, sch'ella scriva sin placats publicis: «Hinter der Konsumsucht steckt die Sehnsucht!»

Il TB ed jeu discutein finalmein sur dalla rolla dalla polizia e sias metodas da repressiun. Sper la prevenziun, gl'agid da survivor e la terapia ei la repressiun malgrad ils mussaments ch'ella ei cunterproductiva (cf. cefra dils toxicomans che mieran) aunc adina ina strategia da «sligiar» il problem da drogas. Naven dil zercladur entochen l'entschatta settember digl onn vargau ha ei dau siat controllas grondas al Platzspitz. Il procedere dalla polizia funcziunescha suandontamein: il Platzspitz vegn serraus giu sc'in caset d'utschals en fuorma d'in cerchel, suenter ston ils toxicomans passar posts da controlla nua che lur documents, lur valischa e lur tgierp (drogas zuppadas) vegnan



«Razzia» gronda al Platzspitz»

examinai. Duront la siatavla «razzia» ein circa in quart dils toxicomans (51 da 238) setschentai els biros da polizia per ulteriuras retschercas. Encunter 19 personas ha la polizia instradau ina procedura giuridica. Ils toxicomans che vegnan buca runai sils biros san puspei returnar al Platzspitz. Talas controllas ein malsegiras per quei ch'ellas produceschan ina situaziun da panica denter ils «fixers», biars vulan aunc spert sprizzar in «kick» per quei ch'els han tema da daventar «turkey» ed ella prescha dat ei schliatas e tschuffas dosas che san custar la veta. Sper quellas controllas grondas dat ei «en masse» controllas individualas cunzun entras la polizia d'investigaziun da personas (Personen-

fahndungspolizei) e la polizia da narcotics (Betäubungsmittelpolizei). Controlla entras observaziun ei ina funcziun dils grenadiers che vesan ora sco schuldada paramilitarica. Els ein armai cun pistolas, buis automatica (buca adina) e bastuns da pitgar (quels utensils ein buca mo per la decoraziun ni per far tema, els vegnan era duvrai). Il TB di a mi che la polizia hagi ingrondu constantamein lur capaciad dapi igl onn 1968 en connex cun ils protests dalla giuventetgna. Novas armas, novas uniformas e nova tecnologia en general seigien vegnidas vitier per garantir ina repressiun efficacia. Oz vegn ina gronda part dil temps da scolaziun duvraus per musar als polizists metodos che dueien tener

sut controlla la «scena». Il Platzspitz ei in terren ideal per la scolaziun pratica dalla polizia sco per exempel per l'observaziun da personas suspectas ni per l'arrestaziun da «criminals». In fatg che dat da patertgar ei era che projects ufficials per gidar ils toxicomans da drogas vegnan duvrai indirectamein per controllar la «scena». Il ZIPP ei segir in'instituziun che ha in senn, di il TB. El offerescha emprem agid directamein al Platzspitz, dat cussegl medicinal als toxicomans, informescha co e nua ch'els san entscheiver ina terapia da desintoxicaziun e limitescha la transmissiun da malsognas (AIDS, hepatitis) ed infeziuns cun la distribuziun gratuita da sprezzas novas, preservativs e material da desinfecziun. Igl ei denton scandalus, di il TB, ch'ei vegn teniu statisticas che vegnan duvradas ensemen cun material da polizia ch'ei gia avon maun per controllar ils toxicomans.

Jeu seregordel d'in suentermiezdi cun la RM, ina «luvrera da via», e saiel ch'il TB raquenta buca praulas cura ch'el resda dalla repressiun encunter la glied al Platzspitz. La RM ed jeu stein sper ina meisa dil «Rondell». La RM resda cun in «dealer» pign che prepara in «kick» per sesez. Tuttenina di enzatgi davos miu dies cun ina vusch leva e nervusa: «Achtung, d'Schmier chunt!» E veramein s'avischina in Golf stgir verd al «Rondell». Il Golf seferma e dus umens cun vestgadira civila sorteschan d'igl auto. Igl um pli vegl cun in manti liung ha in'egliada vilada, igl um giuven in'expressiun sc'in tgaun che survegn fridas da siu patrun, mo tuttina ha sia fatscha levs

tratgs d'agressiun suppressida. Ils dus umens miran entuorn, suenter van els entuorn il «Rondell», igl um pli vegl ordavon. Tuttenina fa el in pèr pass anavos e pren in apparat da fotografar ord in sac dil manti. El fotografescha il «Rondell» ed emprova da tschaffar tontas fatschas sco pusseivel cun in siet. Il «dealer» cun il qual la RM ha paterlau seglia agrads, lai agradgiu sias preparaziuns e cuora enviers ils dus umens che ein dil reminent dalla polizia da narcotics. El sgiavla e di si per igl um vegl che ha ussa ina fatscha da crap: «Gopfvertammi, ier chönntet wenigstens fröge, ob ier mich fotografiere dörfet. Und wenn ier fröge würdet, sägt ich sicher nei. Fotografiere müend ier mich nöt, das isch en lbruch id Privatsphäre!». Igl um fa sco sch'el udess nuot, el gnanc semuenta, sia fatscha resta freida. Il «dealer» daventa aunc pli vilous, el mira anavos, — sin la glied entuorn las measas e grescha: «Wieso lönd ier das zua? Wieso machet ier nüt? Hände Angst? — Wieso protestiert niemert?». El ha capiu tgei ch'ei munta da vegnir fotografaus, el ha capiu tgei ch'ei munta d'esser registraus ella cartoteca dalla polizia. La RM ed jeu (igl um ha era fotografau nus) mein suenter als dus umens. Els van sin la tribuna dil «Rondell». In toxicoman che ei al pei dalla scala cloma: «Machet doch de Schiissapparat zur Sau!» Il polizist giuven semeina, sia fatscha secarga cun gretta, el muossa cun il det sil giuven e grescha cun ina vusch aggressiva: «Pass uf Bursch, du häsch do überhaupt nüt z'säge, verstande?». Aschi spert sco el ha finiu ses plaid fa el in moviment che signalisescha ch'el ei



«Veta da mintgadi al Platzspitz»

prompts da dar fridas al toxicoman. Lez ha tema e setila anavos aschia ch'il conflict pren buca ina schliata fin. Jeu mon vi si per il polizist cun igl apparat da fotografias che stat ussa sper la scala e damondel el, sch'el hagi insumma ina lubientscha da fotografar (la RM ed jeu dubitein ei). Negina risposta. Jeu damondel vinavon. Pertgei ch'el fetschi fotografias, la situaziun al Platzspitz seigi gie enconuschenta e la maioritad dils toxicomans seigi gia daditg registrada dalla polizia sche buca surregistrada. «Eba nöt!» dat el per risposta en in tun che munta ton sco: igl ei meglier sche ti staupas gleiti tia bucca, schiglioc ... . Suenter in'uriala retuornan ils dus umens al Golf, arvan las portas, sesan, sbattan

ellas e van naven. L'atmosfera denter la glied al «Rondell» daventa in tec pli ruasseivla. La RM ed jeu stein sin peis e schein nuot. Ei cuoza buca duas minutas e puspei sederasa il stress denter ils toxicomans: in auto dalla polizia d'investigaziun da personas ei sefermaus a mesa via circa 150 meters naven dil «Rondell». Jeu vesel dus umens egl auto, in arva giu la finiastra ed observa il far e demanar dils toxicomans — cun in perspectiv. Circa tschun minutas stat igl auto eri, ferton che la glied ei en panica. Suenter in'uriala audan ins la canera d'il motor, ina curva, e gl'auto va naven. Duront quei suentermiezdi era negin al Platzspitz ch'ei havess valiu la peina da controllar e sut circumstanzas arrestar.

La maioritad dils «dealers» pigns e dils toxicomans ein enconuschents alla polizia, biars ein «mehrfach kriminalisiert» sco la RM di a mi.

Suenter quei ch'il TB ha detg a mi sur dallas diversas fuormas da repressiun encunter ils «dealers» pigns ed ils toxicomans e suenter quei che jeu haiel viu cun mes agens egl ensemen cun la RM, capeschel jeu aunc meglier daco la polizia producescha mo pli biars problems enstagl da sli-giar els. Ils toxicomans vegnan teni constantamein sut tema e stress, els vegnan criminalisai era sch'ei ha giuridicamein negin senn ed aschia piardan els di per di empau energia che savess gidar els da far in pass viers ina veta integrada. André Seidenberg, in miedi che ei per ina politica da drogas liberala e progressiva (postulat da drizzar en in spazi per «fixers»), ha scret en in artechel: «Der Versuch, den Konsum von Drogen zu unterdrücken, nicht der Konsum selber ist so gefährlich. Der Repressionsapparat und die Mafia erzeugen gemeinsam die gefährlichen Formen des Drogenkonsums» (Weltwoche, Schweiz, 31 d'uost 1989). Il TB di a mi che l'istoria dalla politica da drogas dil marcau da Turitg hagi mussau ch'ins sappi buca sli-giar il problem da drogas cun repressiun e violenza. Ord quei fatg ha la ZAGJP tratg la conclusiun ch'ei seigi d'empruar da sli-giar il problem entras ina politica liberala. In εμπrem pass fuss tenor il TB: «De Konsum muoss legalisiert werde und Kliidealer dörfet nôt bestroft werde!» Per il TB eis ei clar che quei pass stuess esser accumpignaus dad autras activitads els

secturs terapia, lavur, habitar e.a.v. Era sch'il cussegl executiv dil marcau ha discutau la proposta da distribuir heroin e cocain entras instituziuns ufficalas sut la controlla da miedis spezialisai sin problems da toxicomania, ei la pretensiun dalla ZAGJP heretica els egl dalla maioritad dils politichers e dalla populaziun. Per il TB e la ZAGJP sebase il postulat sin ina liunga experientscha cun ils problems da toxicomania e sin in stretg contact cun ils toxicomans. El deriva era ord ina differenta capientscha dil carstgaun toxicoman e sia rolla ella societad: «Süchtigi söllet mit ihrer Sucht en Existenzberechtigung i dera Gsellschaft ha!» La realitad muossa ch'ils politichers e la populaziun ein aunc lunsch naven dad acceptar ch'ei dat toxicomans e ch'els han era il dretg da viver sco carstgauns. La RM ha detg inagada a mi: «Waisch, die Lüüt am Platzspitz bruchts, wie's fröhner Hexe brucht hät, zum de Lüüt klarmache, dass sie, wenn sie sich nôt am System aapasset und ghorchet, so wie die Lüüt do endet werde!»

Il TB ed jeu havein ussa discutau bunamein treis uras. Il TB ei staunchels ed jeu haiel in tgau pleins d'informaziuns. Informaziuns che ein buca levas da magunar. Nus paghein. Jeu engraziel al TB per il discuors e nus dein adia in a l'auter. Jeu sedecidel dad ir a casa ed il TB va puspei al Platzspitz. — Ella halla dalla staziun stun jeu eri in'uriala e vesel co il TB svanescha davos ils pilasters dil Bahnhofquai. Sin via al tram damonda mei ina giuvna che jeu haiel viu pli baul al «Rondell»: «Du, häscher nôt en Schtutz?»